

Piginnaanermut uuttuutit piginnaanerillu

Ib Goldbach

© KISII & Ib Goldbach

KISII Saqqummernera siulleq, naqinnera siulleq 2012

2000-ikkunni piginnaanernut uuttuutit piginnaanerillu

Piginnaanernut uuttuutit ilinniarnep killiffiinit assigiinngitsunut angusassatut siunniunneqarsimasunut imaluunniit atuartitserneerikkut ilikkagassatut siunniunneqarsimasunut atorneqartarput.

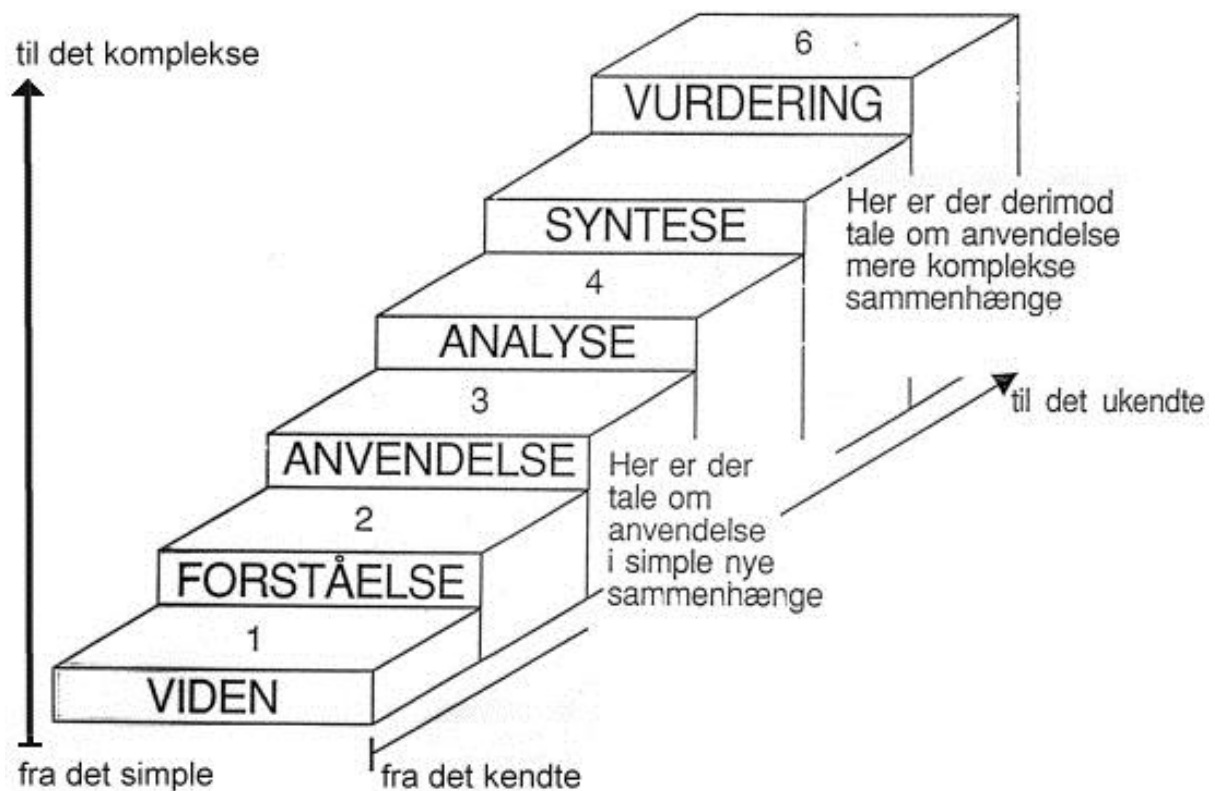
Uuttuut tummeqqatut qassiinik tummarfilittut, allersaat angusassani minnerpaatut takorloorneqarsinnaavoq. Atuartoq qaffiarnepit tamaasa killiffimmi tassani piginnaaneqarnerulersimasarpoq. Meeraq pisulersinnani paarmoqqaartariaqarpoq. Atuartup 2. grad ligninngit ilikkartinngit 1. grads ligningit ilikkaqqaartariaqarpai. Nutaanik ilikkarnissaannaq pineqanngilaq, aammali ilikkariikkat qanoq pineqassanersut apeqqutaasarpoq. Ikkarsimasat atorneqarsinnaasariaqarput, eqqaamaneqartariaqarput, immaqa alanngaartariaqarlutik, aammalu allamut nuullugit atorneqarsinnaasariaqarlutik il.il.

Oqaluttuassartaa

Piginnaanernut uuttuusiornermut soqutiginninneq USA-mi aallartippoq. Sorsuunnersuit aappaat tassaagunarpoq atuarnermi piginnaasanut uuttuusiornermut soqutiginninnermik aallartitsisuusq. Tyskit atuarfii amerikamiittuniit pitsaanerusorineqarput. Tamannalu qanoq iliuuseqarfiginiarneqarpoq. -imi Amerikami Psykologit Suleqatigiiffiat ataatsimiititaliorpoq atuarnerup pitsanngorsarnissaanik siunnersuusiortussamik. Inernalu tassaalerpoq massakkut Bloomip piginnaanernut uuttuutaanik taaneqartartoq.

Benjamin Bloom "ilinniartitsinerimi anguniagassanik" qaffasissusilersuinialerpoq. Isumaliorsinnaassutsikkut anguniagassat, tassa piginnaasatigut isummersornikkullu angusassaniit immikkoortillugit suliarinialerpai. Suliariniagaq annertoqaaq sivisuumillu suliarineqarluni USA-mi 1956-imi naammassineqarluni. Ukiorpasuaruani Europami soqutigineqarsimanngilaq, annikilleqalugulu atorneqarsimalluni. Bloomip suliaa aallaqqaamut 100 sinnerlugit anguniagassartaqarpoq, nakkutiginiagassallu amerlavallaarmata ilinniartitsisorpassuit atorumajunnaarpaat. Suliarinera pisariinneq arfinilinnik alloriarnilerlugu ilinniartitsisutut Sulinerimi Periaatsini kapitali 5-imi issuarneqarpoq.

Den kognitive taxonomi

BLOOM

Titartakkap oqaasertai kalaallisut:

fra det simple – pisariitsuniit, til det komplekse – pisariusunut, fra det kendte – ilimariikkaniit, til det ukendte – ilisimannngisanut.

Viden – ilisimasat, forståelse – paasinnineq, anvendelse – atuineq, analyse – misissueqqissarneq, syntese – katiterineq, vurdering – naliineq

Her er der tale om anvendelse i simple nye sammenhænge – pisuni paasiuminartuni nutaani atuineq matumani eqqartorneqarpoq.

Her er der derimod tale om anvendelse i mere komplekse sammenhænge – Matumanili pisuni paasiuminaannnerusuni atuineq eqqartorneqarpoq.

Alloriarfinni tamani anguniagassat minnerit inissinneqarsinnaapput.

Ukiut arfineq-pingasut qaangiummata (1964) misigissutsikkut piginnaasanut uuttuut saqqummerpoq Krathwohlimit aqqissugaalluni. Bloomip isumaliorsinnaassutsikkut piginnaasanut uuttuutaa aammalu Kratwohlip misigissutsikkut piginnaasanut uuttuutaa meeqqat atuarfiannut sammisitaavoq inuussutissarsiutinullu ilinniartitsinermit sammisitaanani. Uuttuut Ilinniartitsisutut Sulinermit Periaatsini qupperneq 60-mi saqqummiunneqartoq Kratwohlip uuttuutaa malikannerlugu suliaavoq, tassanilu misigissutsinut tunngasut tassaatinneqarput malinnaalluarnerup, soqutiginninnerup, aarleqquteqarnerup akisussaassuseqarnerup, naalaarsinnaassutsip aammalu allat peqatigalugit qisuariarsinnaassutsip qaffasissusia naapertorlugu pissusilersorneq kiisalu isiginnittaatsikkut naleqartitatigulluunniit ukiuminut naleqquttumik takutitsisinnaassuseq.

Aalasinnaassusermut tunngasut aallaqqaammut piginnaasanut uuttuummut ilaasussatut pilersaarutigineqanngikkaluarput. 1972-mili – tassa suli ukiut arfineq-pingasut qaangiuteqqimmata – piginnaasanut uuttuut saqqummersinneqarpoq, taannali siullermisut sukumiitiginngilaq. Aamma meeqqanut minnernut sammisitaavoq aallaqqaamut qaffasissutsinut arfinilinnut agguataagaalluni:

Killiffik 0 qisuariarneq

Killiffik 1 aalaaseqqaat: paarmorneq, arpanneq, pissinneq, sanguneq

Killiffik 2 malussarsinnaassuseq: napaniarneq, immikkoortitsineq, passussisinnaassuseq

Killiffik 3 timikkut piginnaasaat

Killiffik 4 aalaatsit pigiliussat soorlu pinnguarneq

Killiffik 5 isumaliutit aallaaviginagit attaveqarneq, timip ersersitsisarnera assigisaallu.

Kingusinnerusukkut aalaatsikkut piginnaasanut uuttuut atorluarsinnaanerusoq alla saqqummersinneqarpoq, taannalu Ilinniartitsisutut Sulinermit Periaatsini saqqummiunneqartumut tapullugu matumani issuarpara.

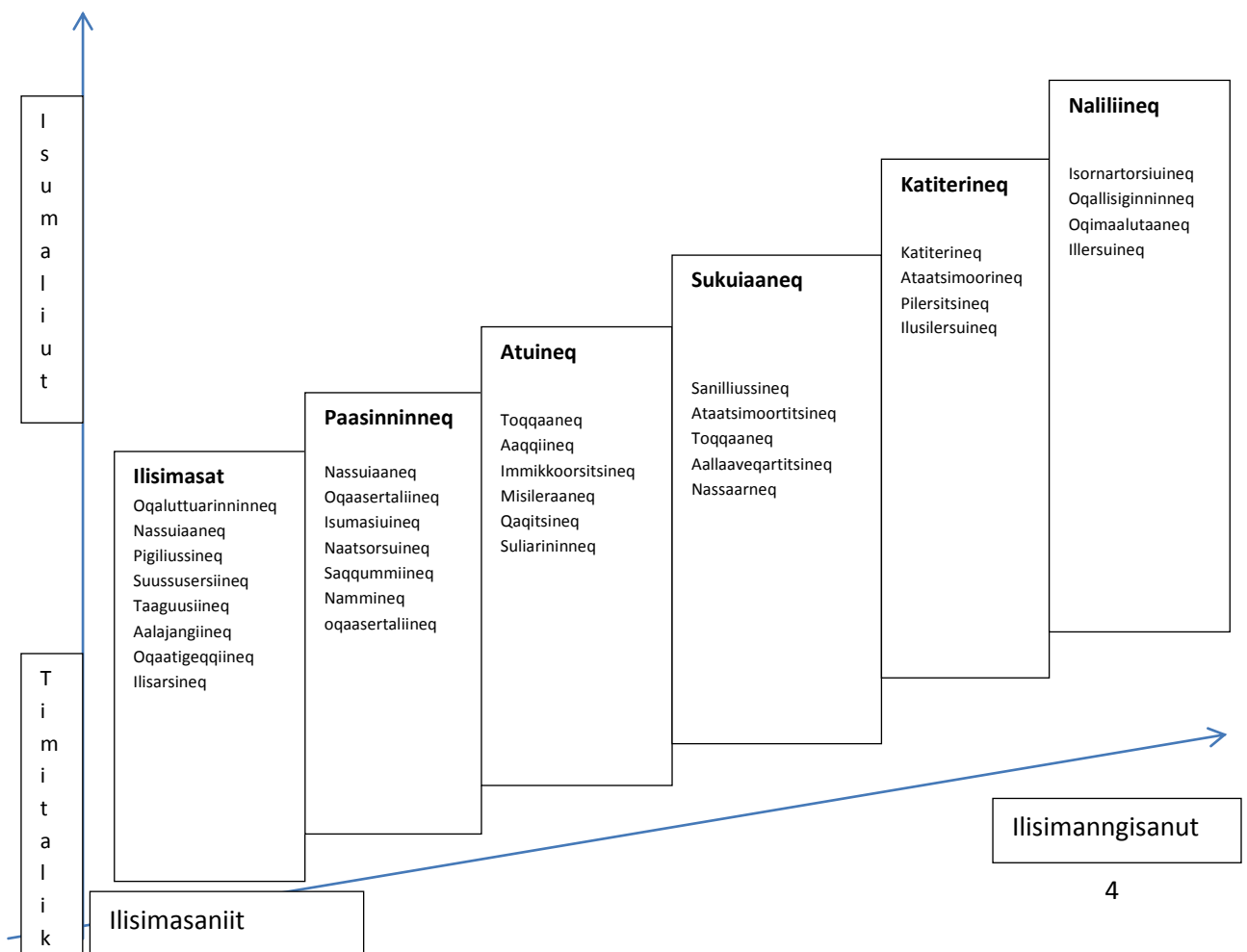
Tabeli naqqaniit atuarneqassaaq.

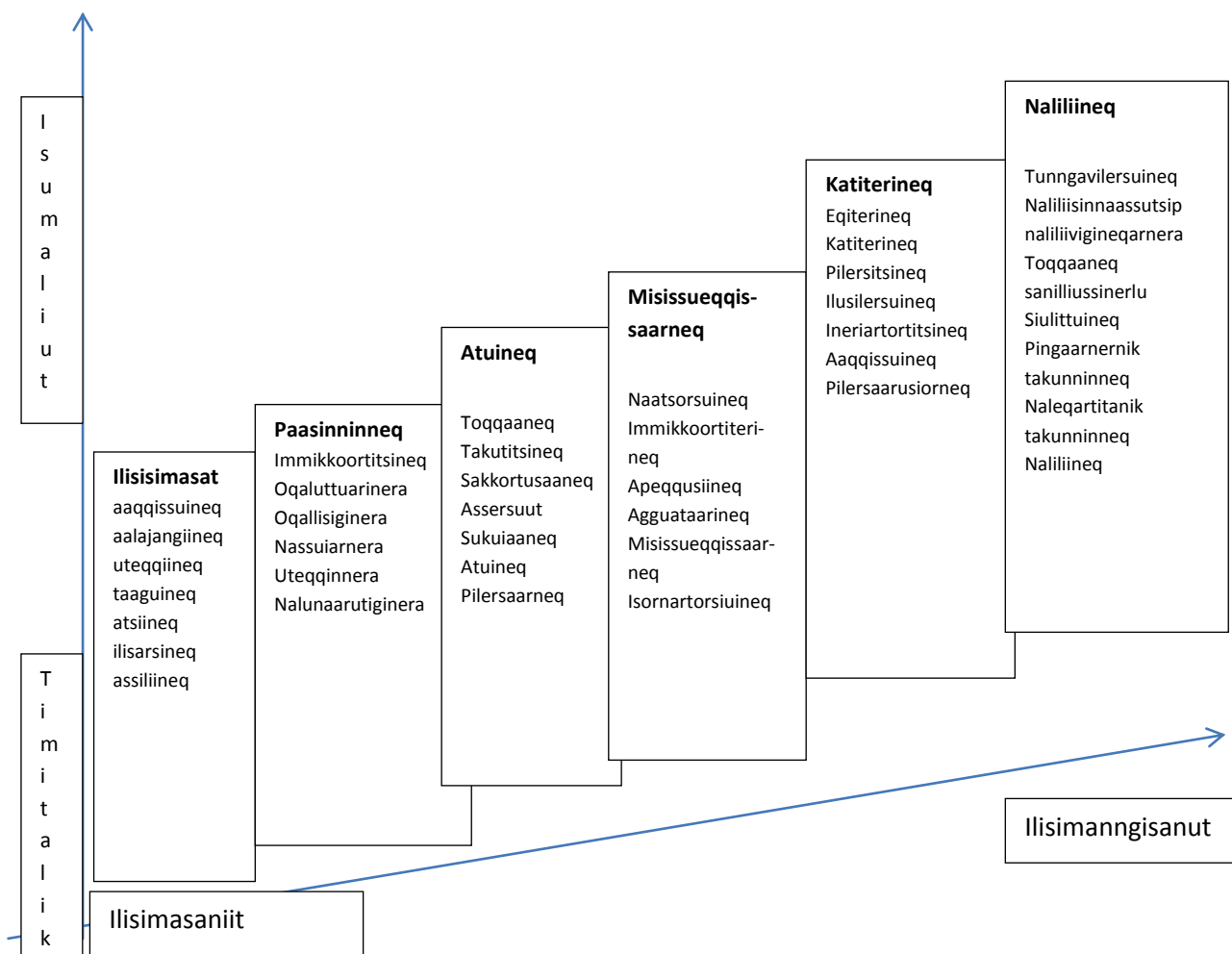
Killiffik	Ilinniartitsisutut sulinermit periaatsit	Tuluttut oqaatigineri
Killiffik 5	Piginnaasat qaffasissut	Naturalization, automate, becoming an expert
Killiffik 4	sungiutiinakkat	Articulation, combine or integrate related skills
Killiffik 3	Iliuutsit aqoqqissaagassat	

		Develop precision
Killiffik 2	piareersimassuseq	Manipulation, follow instructions
Killiffik 1	umeruineq	Imitation, copying

Ilinniartitsisutut sulinermi periaatsini piginnaasanut uuttuutit taakku pingasut ataatsimoortinneqarput (qupperneq 57), ataatsimoortitsisarnerli ullumikkut atorneqarunnaavissimavoq. Isumaliorsinnaassutsikkut killiffik 1-ip (ilisimasat) misigissutsikkut piginnaasatigut killiffik 1-imut (tiguisinnaassuseq) naapertuutissusianut takussutissaqanngilaq. Suna ilisimagaluarlugu misigissutsikkut tigujumaneqanngissinnaavoq. Assersuutigalugu naatitartuinnartuugaluarluni proteinit uumasuneersut ilisimasaqarfigineqarsinnaapput.

Bloomip piginnaanertigut killiffilersuinera nalilersueriaatsini assigiinngitsorpassuarni atorneqartarpoq. Aaku marlussuit

Qanormi ingerlava?

1968-ip kingorna ilinniarnertuut inuusuttullu pikititsinerisa kingorna Europami piginnaasanut uuttuusiornermik aalajangersimasumik pinngortoqanngilaq. Ilinniartitsinermi piginnaanernut uuttuusiortarneq tamarmi asiusutut ippoq. Tamatumunnga ilaatigut pissutaasut tassaapput oqartussanut, nakkutilliinermut naliliisarnermullu ulluni tamakkunani akerliuneq; aammali perorsaanermi atorsinnaassusia iluamik takuneqarsinnaanngilaq. USA-mi allaavoq. Naliliisarnikkut kulturi nukitunerujuaannarsimavoq kiisalu amerikami orpalussutsip qanoq paasineqarnissaani atuarfik pingaaruteqartuaannarsimalluni. Sovjet 1957-mi Sputnik siullermik igeriussimmat – amerikamiut silaannarsualiartalernerat sioqquterujussuarlugu – USA-mi quarsarneqaaq, aammaarluni atuarfik ajutoornermut pisuutinneqarluni. Tamanna pinngortitalerinermik ilinniartitsinerup pitsanngorsarneqarneranik kiisalu naliliisarnerup pitsanngorsarneqarneranik nassataqarpoq. Kalaallit Nunaanni Atuarfitsialaap naliliisarnermik kulturip tamatuma ilaa tigusemavaa. Naliliisarnarlumi aamma tamatuma nalaani akerlerineqarpallaarunnaarsimavoq, periaaseq pitsaanerulerpoq kiisalu periaatsit nalilersueriaatsit naleqqunnerusut amerlanerusut saqqummersalerlutik.

Bloomip 50-ikkunni ilinniarnertuunik ikiortaasa ilaat Lorin Anderson 2011-imi isumaliortaatsikkut piginnaasanut uuttuumik nutartikkamik saqqummersitsivoq. 1956-imiit 2001-imut marlunnik pingaarutilinnik allannguisoqarpoq. Siullermik Bloomip killiffiit tamakkerlugit taggimmik taaguusersorpai (ilisimasat, paasinnineq, atuineq, misissueqqissaarneq, katiterineq naliliinerlu). Lorin Andersonip taaguutit oqaluutaasut atorpai. Allannortoqarpoq, sutut tigussaasutut ineriikkattut isiginnineq (taggisit) atorneqarunnaarluni sumut suliamut ingerlaartumut isiginnineq (oqaluutit) atorneqalerpoq.

Taaguusersuineq aamma allannorsimnavoq, 1956-imi Bloomip atugaaniit soorunami ukiunut 2000-ikkunnut naleqqunnerulersimalluni. Tassuuna takuneqaannarsinnaavoq ilinniartitsinermissaaq oqaatsit inuiaqatigiit ineriartornerat taamalu oqaatsit ineriartornerat malillugu allanngoriartortarmata. Inuiaqatigiit allannguutaat ilinniartitsinermut attuumassuteqartoq annerpaaq tassaavoq inuiaqatigiit suliffissuaqarfiujunnaarnerat. Inuiaqatigiit ilisimasanik qarasaasiarsornermillu tunngavillit atuarfimmu allarlunnaasunik piunnaasaqarput. Ilisimasaqarneq sumillu arlaannik sapinngisaqarneq apeqqutaavallaarunnaarput kisiannili piginnaasaqarneq suliaqarsinnaassuserlu apeqqutaalerput. Soorunami tamanna aamma naliliisarnermut allaasunik piunnaasaqatitaqalerpoq.

Matuma kinguliagut Lorin Andersonip taaguusersuutai saqqummiunneqarput, tuluttut oqaatsit imartuujummata taamalu pineqartumik eqquilluarnerummata tuluttut taaguutit atuinnarpakka.

Piginnaanerit killiffii ataaniit qummut atuagasaapput

Lorin Andersonip Bloomip suliaanik nassuiaaqqinnera, 1956-miit 2001-mut allannguutit

Killiffik	Bloom 1956 & Profession lærer 1976 - 2009	Lorin Anderson qulequtaq 2001	Lorin Anderson. itisiliineq 2001
killiffik 6	Naliliineq	Creating	Atuartoq nutaaliorsinnaava nutaamilluunniit isummersinnaava? Katiteraluni, aqqissuilluni, pilersitsilluni, ilusilersuilluni, ineriartortitsilluni, oqaasertalersuilluni, allallunilu
killiffik 5	Katiterineq	Evaluating	Atuartup isummani aalajangikkaniluunniit tunngavilersorsinnaavaa? Nersuilluni, tunngavilersuilluni, illersuilluni, naliliilluni, toqqaalluni, taperseiilluni, nalinganik aalajangiilluni, nalilersuilluni
killiffik 4	Misissueqqis-saarneq	Analysing	Atuartup immikkoortut assigiinngitsut immikkoortissinnaavai? Nersuilluni, sanilliussilluni,paarlangasunik ersersitsilluni, isornartorsiuilluni, assigiinngissutsinik ersersitsilluni, immikkoortitsilluni, avissaartitsilluni, isummersorfiginnilluni, misileraalluni, apeqquusiilluni, uuttuilluni.
killiffik 3	Atuineq	Applying	Atuartup paasissutissat nutaamik atorsinnaavai?

			toqqaalluni, takutitsillunni, pikkunarsaaraluni, atuilluni, ersersitsilluni, nassuiaalluni, ingerlatsilluni, piffissalersuilluni, takussutissiorluni, aaqqiilluni, atuilluni, allalluni
killiffik 2	Paasinnineq	Understanding	Atuartup isummat pineqartulluunniit nassuiarsinnaavai? Immikkoortiterlugit, oqaluttuaralugit, oqaluuseralugit, nassuiarlugit, suussusersillugit, sumiissusersillugit, ilisaralugit, nalunaarutigalugit, toqqarlugit, nutserluigt, nammineq oqaatigeqqillugit
killiffik 1	Ilisimasat	Remembering	Atuartup paasissutissat eqqaaqqissinnaavai? Aalajangerlugit, assilillugit, taagorlugit, puijukkiullugit, eqqaaqqillugit, uterlugit suliareqqillugilluunniit

SOLO, Structure of Observed Learning Outcomes (Ilikkarsimasat takuneqarsinnaasut ilusaat)

Tamatuma nalaani psykologi australiamiuusoq John Burville Biggs periaatsimik allarlunnarmik suliaqarpoq, tassalu SOLO, ilikkarsimasat takuneqarsinnaasut ilusaat. Biggs 1934-imi Australiap naalagaaffiata ilaani Tasmaniami inunngorpoq psykologimilu professoritut silarsuup ilarujussuani sulisimalluni (soorlu Tuluut Nunaanni, Canadami, Hong Kongimi Australiamilu).

SOLO ilinniartitsineq sioqqullugu angusassanut siunertaliussaangilaq, kisiannilini atuartut ilinniartinneqarnermikkut ilikkarsimasaannut uuttuutaalluni. Bloomip ilinniartitsineq sioqqullugu angusassatut kissaatinik saqqummiinera parlattoraa, kisiannili allaassuteqarpallaarani. Maluginiarpara Danmarkimi ilinniarnertuunngorniarfippassuit SOLO ilinniartitsinermi anguniagassanut atortaraat ilikkarsimasanillu uuttuutaanaangitsutut. SOLO atorlugu piginnaasanut uuttuut tallimanik alloriarneqarpoq. Saqqummernerisa ilaanni piginnaasaq annikinnerpaaq 0-imik taaneqartarpoq allanilu 1-mik taaneqartarluni.

Ilikkakkatigut killiffiit Biggsip ima nammineq taagorpai.

Pre-structural ilusilersuineq sioqqullugu

Uni-structural, pisariitsumik ataasiinarmilluunniit ilusilik

Multi-structural, sammivippassualik

Relational, attuumassuteqarnermut tunngasoq

Extended abstract – isumaliutersuutaannarnut tunnganerusoq

Piginnaanernut uuttuut atuartut angusaannut uuttuutigineqassaguni appasinnerpaaq 1-imik nalunaaqutsissallugu pissusissamisoornerpaassaaq. Ilikkarsimasatigut killiffigissallugu kissaatiginannginnerpaaquvoq karakteriliinermilu angusinnitsoornermut uuttuutaassalluni. Piginnaanermut uuttuutit ilinniartitsinermi anguniagassanut uuttuutaassagunik appasinnerpaaq 0-imik taassallugu pissusissamisoornerpaassaaq tassami angusassatut taanna kissaatiginanngimmat.

Apeqqummut **Nersussuaq sunaava** Biggsip assersuutaa matumani atussavara?

Killiffiit

- **Pre-structural:**
  - Paasinninneqanngilaq.
  - Paasissutissaq soqutaanngilaq.
  - Suna pineqartoq paasinngilaa.
  - Akissut apeqqutigineqartumut attuumassuteqarpallaanngilaq.
  - Atuartoq paasissutissanik ilaannakunik ataqatigiinngitsunillu pissarsivoq,t aakku aaqqissugaanngillat paasinaratillu.

Assersuut: Nersussuaq sunaava?

Uh ..... Nersussuit nuannaraakka.

- **Uni-structural.**

- Suussusersiineq.
- Suliaq pisariitsoq takusinnaavaa.
- Akissut pineqartumut attuumassutilimmik imaqarpoq, allalli akissummik allannguisinnaasut assortuisinnaasulluunniit paasinngitsoorpai.
- Erngerluni matusoqarpoq itigartitsisoqarluniluunniit ajornartorsiummik pisariinnerulersitsisumik.

Assersuut: Nersussuaq sunaava?

Nersussuaq immuiartagaavoq ...

- **Multi-structural.**

- Naatsorsuineq
- Oqaluttuarinninneq
- Oqaatigeqqiineq
- Ataatsimoorineq
- Akissut qassiinik apeqquumut attuumassuteqartunik imaqarpoq, kisiannili inerniliinermut naapertuuttut kisimik oqaatigineqarput.
- Matusineq itigartitsinerluunniit ilaannarsiunerupput siusippallaarlutillu.
- Qassiinik ataqatigiisitsisoqarsinnaavoq, taakkuli pingaarnertigut ataqatigiinneri akineqanngillat, taamaammat tamarmiussusianut pingaarutaat annaaneqarpoq.

Assersuut: Nersussuaq sunaava?

Nersussuit immummik pissarsivigisarpavut, toqunneqaraangatalu uuliamik, neqimik, orsumik saanernillu pissarsivigisarlugit... aammalu ameramik.

- **Relational**

- Sanilliussinerit.
- Imminnut akerleriissut takuneqartarput.
- Pissutaasut nassuiarneqartarput.
- Sukumerlugit misissuineq
- Periarfissat takuneqartarput.
- Atorneqarsinnaavoq

- Suut attuumassuteqartut qassiit atuartup sammisinnasarpai, tamakkuli imminnut ataqatigiisinnagit isigineqartarlutik. Suussusilersuisinnaavoq, ataatsimoortitsisinnaalluni naatsorsuisinnaallunilu,
- Paasissutissat attuumassuteqartut amerlanersaat tamarmilluunniit atorneqartarput, sunillu assigiinngitsunik paasinninerit ataqatigiinneri atorlugit suut imminnut akerleriissinnaasut aaqqinneqartarlutik.
- Suut ataasiakkaat tamarmiussutsimut qanoq sunniuteqarnerat atuartut maanna paasisinnaalerpaa.

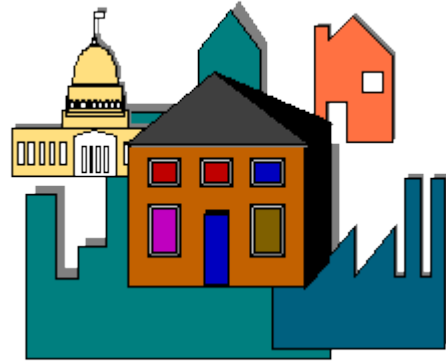
Assersuut: Nersussuaq sunaava?
Nersussuup Jersey aammalu nersussuup Hereford-Angusip assigiinngissutaat annerpaaq tassaavoq Jersey immuliornerusaqimmat minnerullunilu.

- **Qaffasinnerusumik isumaliutaannangortitsineq**
  - Isumaliutinik tunngavissiuisarpoq
  - Ataatsimut isiginnittarpoq
  - Taamaassorinninnernik aaqqissuisarpoq
  - Isummorsorfiginnittarpoq
  - Atuartoq inerniliisarpoq atuartitsissutini pineqartuinnarniinngitsoq, aammali tamatuma avataatigut
  - Paasissutissat tunniunneqartut saniatigut atuartoq suut assigiikannersut ataatsimoortillugit isumaliutiginnittarpoq, kiisalu taamaassorinninnernik isummanillu tunngaviusussanik nammineq pilersitsisarpoq aamma sukumerlugit misissorneqarsinnaasunik.
  - Atuartup suut ataqatigiissut imminnut atassusersorsinnaavai akulerussinnaallugillu. Immikkuualuttut inerniliussamut atatinneqartarput taassumalu pingaarutaa paasineqarpoq.
  -

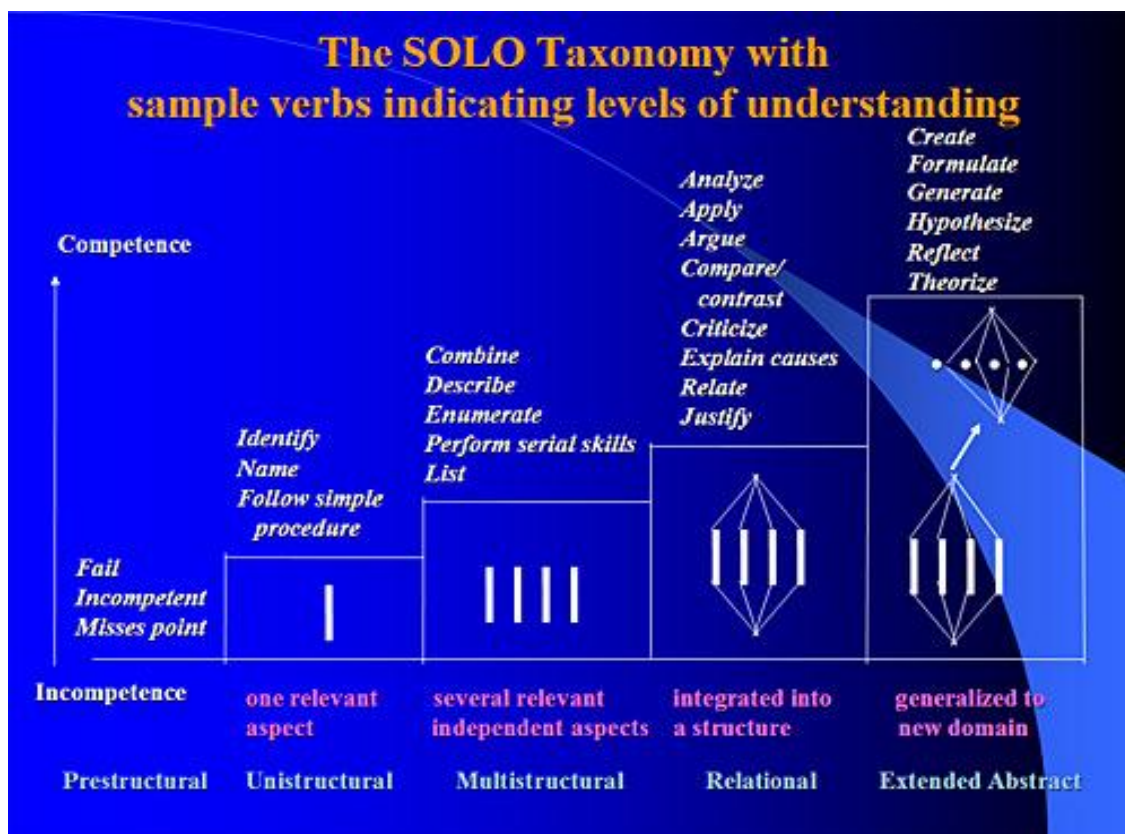
Assersuut: Nersussuaq sunaava?
Nersussuaq kukiffaliuvoq nujuillisarneqarsimasoq – bovinaekkut ilaat. Isumaqarpungalu nersussuit siammarnerrannut inuit pisuusimassasut, tassami pissutsitik kingornuttakkat soorlu kinguaassiorneq, immuliorneq, neqitussuseq, qalipaat pissusilersornerlu, ilaannaat eqqaallugit, aallaavigalugit toqqartorneqarsimmata.

5 Qaffasinnerusumik
isumaliutaannangortitsinermi atuartoq
ilinniartitsissummi pineqartuinnaangitsumi
ataqatigiissitsinnaalerpoq, tamatumali aamma
avataatigut, suut siammarlugit tamanut
atuuttunngortissinnaalerpai kiisalu pisuni
aalajangersimasuni tunngaviusimasut
isumaasimasullu allanut nuussinnaalerlugit.

Assersuullu teoriimut (isumaliutersuummut) tunnganerusoq

Kalaallisut takussutissartaa

Alloriarneq 1	Alloriarneq 2	Alloriarneq 3	Alloriarneq 4	Alloriarneq 5
Atuartup paasissutissat ataqatigiinngitsut kisiisa sapinngilai.	Suleriaatsit pisariitsut suussusersinnaavai, allanngortissinnaavai atorsinnaallugillu	Atuartoq sunik assigiinngitsunik taaguisinnaavoq, oqaluttuarinnissinnaalluni, ataatsimoortitsinnaallunilu,	Atuartup suut assigiinngitsut sanilliussinnaavai, assigiinngissutaat takusinnaallugit, pissutaasut nassuiarsinnaallugit, sukuiarsinnaallugit, atassusersinnaallugit, atorsinnaallugit	Atuartoq isumaliummik tunngavissiorsinnaavoq, tamanut atuuttussiorsinnaalluni, eqqoriaasiorsinnaalluni, sammivissiuissinnaallunilu,
		kiisalu qassiiit saperunnaarsimallugit	kiisalu sapernagit ataatsimoortillugit ilivitsunngortissinnaallugit	kiisalu sunit aalajangersimavissuniit isumaliutaannarnut nuussisinnaalluni
	kisiannili ataasiakkaartai kisiisa sapernagit	ilivitsunngorlugilli katitersinnaanngilai		

Piginnaanernut uuttusiortarneq sumi atorpeqartarpa?

Ilinniarnertuunngorniarfiit nittartagaat misissuataaraanni takuneqarsinnaavoq matimatikkimik pinngortitalerinemillu ilinniartitsinermit SOLO malillugu piginnaanernut uuttuut atoqqajaaneqarnerusartoq. Aamma takuneqarsinnaavoq HHX-mi kiisalu inuiaqatigiilerinermit Bloomip atugaa nutaanerusoq annertuumik atorpeqartartoq. Soorlu apeqqutini tulliuttuni ersersinneqartoq:

Alloriarnerni ataasiakkaani apeqqutit suut apeqqutigisinnaavigit?

- *Ilisimasat:* Qanoq oqaluttuarisinnaaviuk? Suna? Kina? Qanoq pisoqarpa?
- *Paasinninneq:* Isuma pingaarneq sunaava? Akissut suna pitsaanerpa? Qanoq eqikkaasinnaavit?
- *Atuineq:* Qanoq atussaviuk? Paasisatit qanoq takutissavigit? Imaattoqarpat qanoq pisoqassava?
- *Misissueqqissaarneq:* Qanoq x y-mut attaveqarpa? X imaaliorniaruni sumik pissuteqarpa? Oqaatiginiakkat qanoq uppernarsarsinnaaviuk?
- *Katiterineq:* Qanoq paasiviuk? X soq taama oqarpa? Aaqqiiniarlutit qanoq allanngortitsissavit? Isummatsinnik allanngortitsissamik eqqoriaasiersinnaavit?
- *Naliliineq:* Imaappat isumaqatigaajuk? Illit qanoq isumaqarpat? Imaattoqaraluarpat qanoq iliussagaluarpat? Imaaliorneq soq pitsaanerussava?

(Allattoq Anne-Grethe Madsen, Danmarkimi Inuussutissarsiutinut ilinniartitsinermit ilinniarfik)

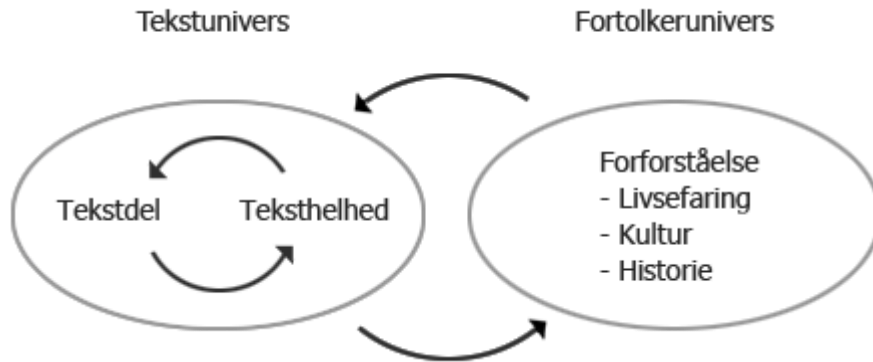
Apeqqutaalersorlu: Kulturimut oqaatsinullu ilinniartitsiviit qanoq iliorpat?

Qallunaat oqaasiat hermeneutik isumaqarpoq sukuiaaneq, taannalu inuup (sukuiaasussap) kiisalu suup sukuiarneqartussap akornanni ataqatigiinnermut tunngasuulluni.

Tassaasinnaavoq oqaluttuaq, saqqummiusaaq, assiliaq assigisaaluunniit tulliuttuni "oqaluttuariniakkamik" taaneqartartusaaq.

Gadamer's hermeneutiske cirkel

Oqaasertaasa kalaallisoorneri: Gadamer's hermeneutiske cirkel – Gadamerip sukuaianermi nigalia, Tekstunivers – oqaluttuariniakkap silarsuaa, Fortolkerunivers – sukuaiaasup silarsuaa, tekstdel – oqaluttuariniakkap imaata ilaa, Teksthelhed – oqaluttuariniagaq tamarmiulluni, Forforståelse – paasisimariikkat, livsefaring – inuunermi misilittakkat, kultur – kulturi, historie - oqaluttuarisaaneq

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq sukuaianermi oqaluttuariniakkap immikkuualuttortaasa oqaluttuariniakkallu tamarmiulluni isumaata akornanni uteqattaartoqartartoq tamatumalu peqatigisaanik nammineq silarsuarisap oqaluttuariniakkallu silarsuaata akornanni uteqattaartoqartartoq.

Allaaserisaq, assiliaq, takutitassiaq allaluunniit atuartup piginnaasai aallaavigalugit sukuiarneqartarpoq. Meeqqat atuarfianni atuartup H.C. Andersenip oqaluttualiaanik Qeerluttuararnamik atuartup nammineq silarsuarni aallaavigalugu oqaluttuaq pissarsiaqarfigissavaa, ilinniarnertuunngorniarfimmilu atuartup oqaluttuaq nammineq silarsuami tarpanganerusoq aallaavigalugu oqaluttuaq allatut pissarsiaqarfigissavaa.

Tamanna kulturimut oqaatsinullu ilinniartitsinermi piginnaanernik killiffilersuinemik nutaamik nassataqarsimavoq. Piginnaanernik qaffasissusilersuineq pingasunik killiffilik.

Uttuut Egåp Ilinniarnertuunngorniarfiata nittartagaanit december 2011-imi pissarsiaavoq:

Piginnaanernut uuttuummi qaffasinnerpaaq

Misissueqqissaarnerit sukuaianingorput, saqqummeeriaatsit oqaatiginiagarlu qulaarneqarlutik. Misissoqqissaagarlu tunngavilersukkamik naliliivigineqarpoq

Piginnaanernut uuttuummi qeqqarleq

Oqaluttuarisaatsimik, avatangiisinik, ilusilersuinemik, assersuusiortarnernik il.il. misissueqqissaariaatsit assigiinngitsut atorlugit oqaluttuap ersersitsiniutai qulaarneqarput.

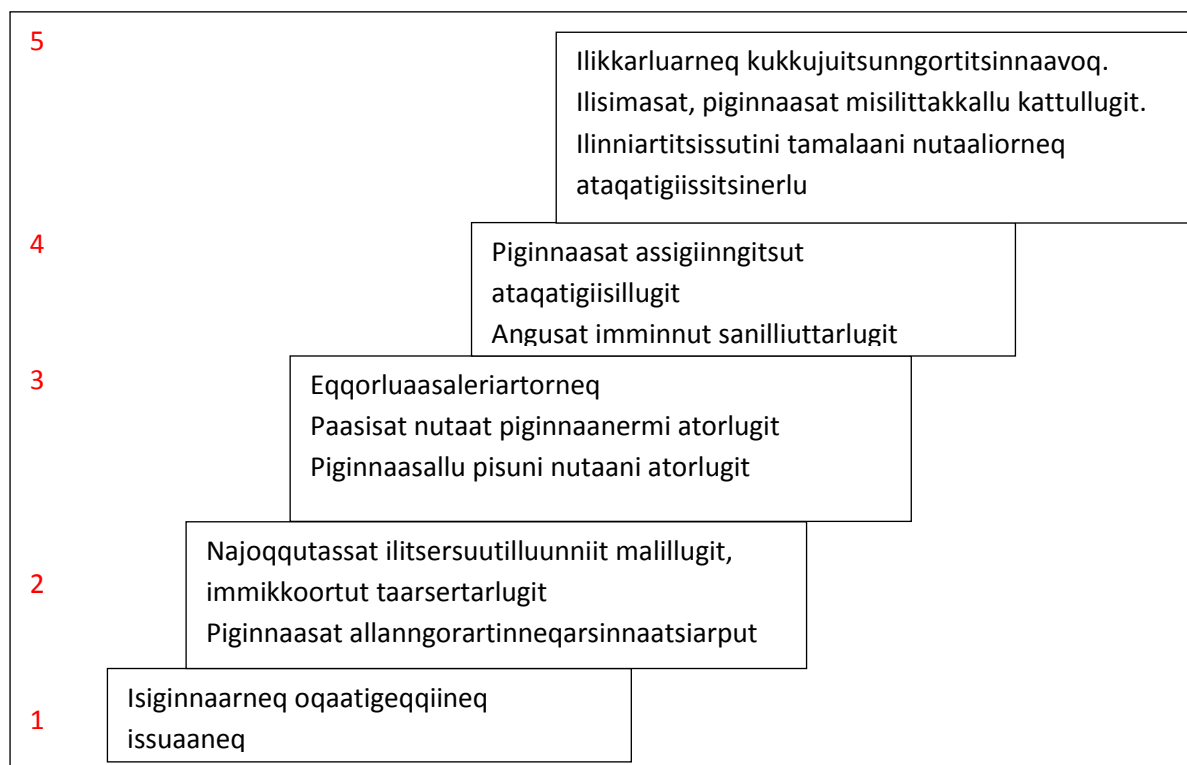
Piginnaanernut uuttuummi appasinnerpaaq

Oqaluttuareqqiineq, eqikkaaneq, oqaluttuap suussusianik aalajangiineq allallu atorlugit oqaluttuap nassuiarneqarnera.

Soorunami Piginnaanernut uuttuut pingasunik killiffilik meeqqat atuarfianni,
inuussutissarsiutinut ilinniarfinni, niuerneramik ilinniarfimmi, htx-imi, hhx-imi aammalu
ilinniarnertuunngorniarfimmi atorneqarsinnaavoq.

Piginnaanernut aalajangersimasunut ilinniartitsinerit.

Piginnaanernut aalajangersimasunut ilinniartitsinerit – soorlu piginnaasariaqakkanut assersuutigalugu allannermut, kisitsinermut, kitiseriaatsinut sisamanut, procentilerinermut, atuarnermut, oqaasilerinermut – annertuumik Bloomip piginnaanernut uuttuusiaanik nutartigaasumik atuiffiusarput. Soorlu uuttuummi matumani:

Najoqqutaq Ib Goldbach

Piginnaanernut uuttuutit amerlaarsuupput

Piginnaanernut uuttuutit sisamat ullumikkut atorsinnaavavut

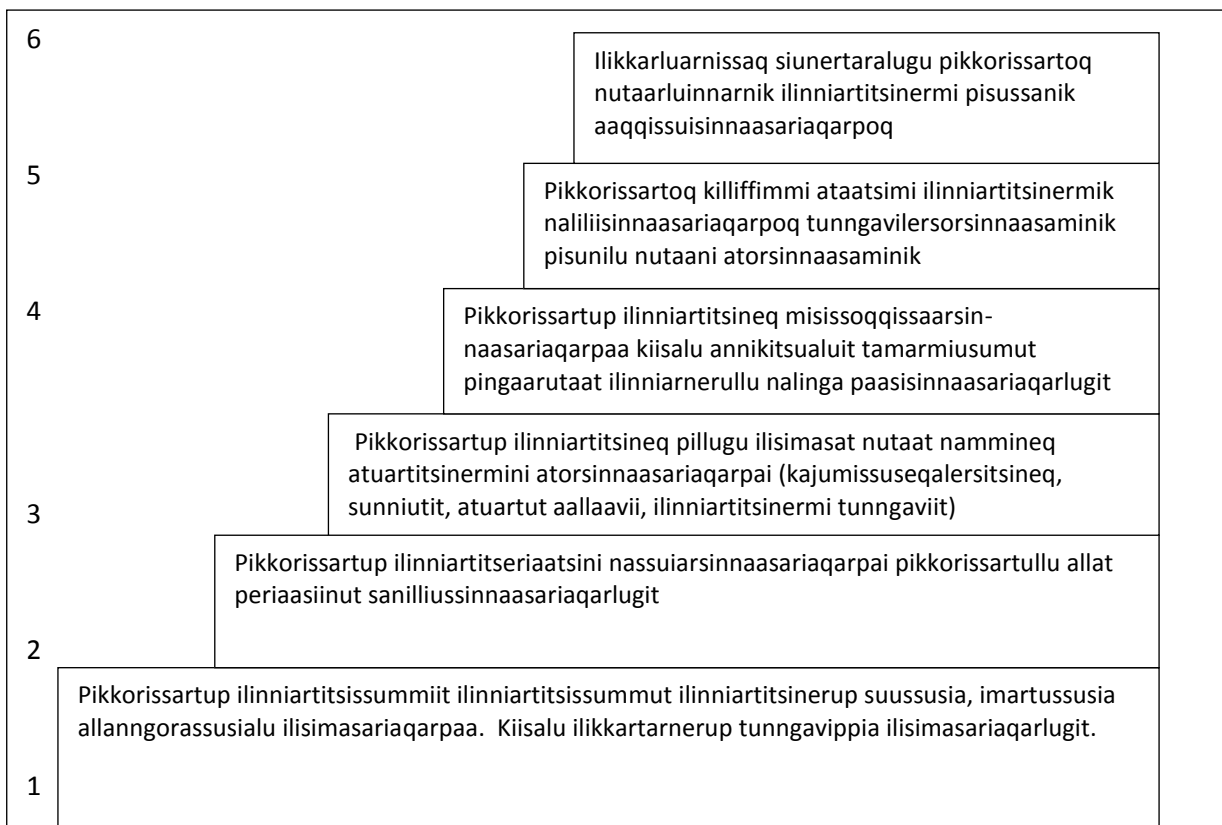
- SOLO, Annermik pinngortitalerineri aammalu matematikkimi atorneqartartoq
- Sukuiaanerup nigalia, annermik kulturimut oqaatsinullu ilinniartitsineri atorneqartartoq
- Piginnaanernut aalajangersimasunut uuttuut, uuttuut siuliani takutinneqartoq naapertorlugu kiisalu
- Bloomip periaasia nutartigaq inuiaqatigiilerinermik ilinniartitsineri (takuuk qupperneq 7)

Ullumikkulli soqutiginarloq tassaavoq piginnaanernut uuttuutit sutut ineriikkatut atorneerussimanerat. Maanna 2000-ikkunni nalinginnaalersimavoq atuarfiup nammineq

aalajangertarlugu ilinniartitsissutini assigiinngitsuni piginnaanernut uuttuutit sorliit atussanerlugit, killiffinnilu assigiinngitsuni angusassat nammineerluni oqaasertalersorneqartalersimallutik. Anguniakkallu taakku taggisit atornagit oqaluutilli atorlugit oqaasertalersorneqartalersimapput. Tassa oqaluutit sumut suliamut ingerlasumut taaguutaammata taggisillu sumut ineriikkamut tikkuartuisuummata.

Atuarfinni nutaaliaasuni ilinniartitsissummi aalajangersimasumi anguniagassat 1,2 imaluunniit 3-iiginnarmik allanneqassaarsimapput. Killiffiit tamarmik oqaluutertalersorneqartarput imaluunniit apeqqutinik assigiinngitsunik assersuutitalerneqartarlutik. Killiffik 2-mi apeqqutit suut-uku apeqqutigissagikka, imaluunniit killiffik 3-mi atuartuutima piginnaasaat oqaluutit suut atorlugit oqaluttuarineqarsinnaappat?
Taamaalilluni piginnaanernut uuttuutit allanngorartikkuminarsinerusimaqaat ulluinnarnilu atoruminarsinerusimaqalutik.

Assersuusiorumallunga perorsaanermut tunngaviusumi pikkorissarnerup immikkoortuani siullermi **ilinniartitsineq** pillugu atuartitsinermi angusassiornermi ima piginnaanernut uuttuusiorsinnaavunga.

Najoqutaq Ib Goldbach

Allaaserisap qulequtaa tassaavoq piginnaanernik uuttuisarneq piginnaanerillu

Allaaserisap taanna piginnaanernik uuttortaanerinnarmik sammisaqarunarpoq qulequttallu aappaannik: **piginnaanerit**, sammisaqarani.

Taamaattorli ullumikkut piginnaasanik uuttuutitut soqutiginninneq aammalu piginnaasanut uuttuutit nutaaliaasumik atornerarnerat ilinniartitsinermit – minnerunngitsumik inuussutissarsiutitut ilinniartitsinermit – suut sapinngisat pivallaarnagit piginnaaneqassutsip pingaartinneqarnerulersimaneranik pissuteqarpoq. Ukiut qulinngulerput matuma siorna Danmarkimi niuernermit ilinniarfiit sunik sapinngisanik uuttuisarnermiit piginnaasanik uuttuisarnermit saapput. Danmarkimilu teknikkimut ilinniarfiit kingullermik ilinniartitaanikkut nutarterneqarneranni 2008-imi augustimiit anguniagassat tamarmik piginnaasatigit anguniagassatut oqaatigineqartartussanngorput.

Danmarkimi nunalerinermit ilinniarnermiit assersuut takutinneqarpoq: (Angusassat ilaat) ‘akuutissat, seqqittaariaatsiit, avatangiisinut sunniutaat aammalu sulinermit avatangiisit pillugit ilisimalersimasat aallaavigalugit akuutissanik ilitsersorneqarneq malillugu passusinnaassuseq atuisinnaassuserlu.’

Siusinnerusukkut ilinniartoq akuutissanut seqqittariaatsinullu tunngasunik ilisimasaqartussaavoq. Nutaartaasoq tassaavoq ilinniartoq soorunami akuutissanut seqqittaariaatsinullu ilisimasaqartussaammat, ilisimasalli taakku maanna avatangiisinut sulinermilu atukkanut sanilliullugit atortussaallugit timitalertussaallugillu.

Pisuni taamaatuni ilisimasat atornerarnerat qanoq qaffasitsiginersaq ilisimasallugu pingaaruteqarpoq. Ilinniartoq narsaammi seqqittaaginnassanerluni. Imaluunniit ilisimasat atornerarnerat aamma narsaatinut pineqartunut, seqqittariaatsinut allanut – soorlu timmisartumiit – avatangiisit mianeriumallugit seqqittaanermi iliuutsinut allanut tunngasuussava.

Tassalu apeqqutit taama ittut piginnaasanut uuttuumik pisariaqartitsiviusarput. Taamaammalliuna piginnaasanut uuttuusiornermi apeqqutit atornerartussat oqaluutaasartut, suliamik oqaluttuuartuullutik. Piginnaasanullu uuttuummi oqaluutit iliuutsinik uuttorneqarsinnaasunik ersersitsisuupput. Uuttorneqartussammi tassaapput piginnaasat. Ilippanassuseq.